

Указ

На основу члана 74. тач. 6. и члана 136. Устава Президијум Народне скупштине ФНРЈ проглашује Закон о потврди и изменама и допунама Закона о одузимању ратне добити стечене за време непријатељске окупације од 24. маја 1945. године, који су на основу овлашћења из члана 136. Устава донели законодавни одбори Савезног већа и Већа народа Народне скупштине ФНРЈ, а који гласи:

Закон о потврди и изменама и допунама Закона о одузимању ратне добити стечене за време непријатељске окупације од 24. маја 1945. године

Закон о одузимању ратне добити стечене за време непријатељске окупације од 24. маја 1945. године потврђује се са изменама и допунама наведеним у овом закону, тако да овај закон гласи:

Закон о одузимању ратне добити стечене за време непријатељске окупације

*Закон је објављен у "Службеном листу ФНРЈ", бр. 52/46
од 28.6.1946. године.*

Члан 1.

Ратном добити, у смислу овог закона, сматра се онај вишак имовине, који је на дан 9. маја 1945. године имало правно или физичко лице преко имовине коју је то лице имало 6. априла 1941. године, а који вишак потиче из привредне или друге шпекулативне делатности вршене за време рата у земљи или ван ње уз искоришћавање изузетних ратних прилика и беде народа, а у својој укупној вредности износи више од 25.000 динара ДФЈ.

Члан 2.

1) Као ратна добит сматра се и онај део имовине, стечене на начин и за време означено у плану 1, који је утрошен за било какве инвестиције или за поправку штете настале за то време на имовни ратног добитника или који је употребљен за отплату његових дугова, учињених пре 6. априла 1941. године.

2) Ратном добити сматра се и она имовина ратног добитника коју је стекао у току рата и коју је доцније путем наслеђа, поклона или мираза пренео на друго лице.

3) Неће се сматрати ратном добити добит стечена занатским пословањем самосталног занатлије који није упошљавао више од једног помоћника и једног ученика и добит стечена пољопривредним радом земљорадника који није стално употребљавао најамну радну снагу. Под стално употребљаваном најамном радном снагом неће се рачунати она најамна радна снага која је привремено или стално употребљавана на сељачком газдинству или у занатској радњи да би се њоме заменила услед рата изгубљена радна снага (одлазак у војску, интернација, заробљеништво, убиство итд.).

4) Одредбе овог закона неће се примењивати на оно лице које је услед непосредног дејства ратних догађаја претрпело штету у тој мери да је вредност његове целокупне имовине на дан 9. маја 1945. године била мања од њене вредности на дан 6. априла 1941. године.

5) Не сматрају се ратном добити у смислу члана 1. овог закона они износи који су употребљени за отплату дугова од стране земљорадника, чији посед не прелази површину од 10 хектара обрадиве земље односно код породичне задруге 20 хектара, уколико су ти дугови подмирени из прихода од пољопривредног рада.

6) Прописи овог закона неће се примењивати на задружне организације (задруге и задружне савезе) и њихове установе и предузећа.

7) Укидају се све одлуке и решења донети против задружних организација њихових установа и предузећа и сви поступци, извршне и обезбедне радње, предузети или спроведени против њих на основу досадашњих прописа Закона о одузимању ратне добити стечене за време непријатељске окупације.

Члан 3.

1) Висину ратне добити утврђује окружни суд, на предлог окружног јавног тужиоца.

2) За утврђивање ратне добити физичког лица надлежан је онај окружни суд на чијем је подручју ратни добитник имао за време рата главно предузеће, радњу или занимање, а ако је имао једно или више предузећа, радња или занимања на подручју два или више окружних судова, за утврђивање ратне добити надлежан је онај окружни суд на чијем подручју ратни добитник има своје пребивалиште, а ако таквога нема, онда онај окружни суд на чијем је подручју ратни добитник имао последње боравиште у земљи.

3) За утврђивање ратне добити правног лица надлежан је онај окружни суд на чијем се подручју налазило седиште правног лица на дан ослобођења.

Члан 4.

Комисије за утврђивање ратне добити при среским, градским, реонским и окружним народним одборима, које су до дана ступања на снагу овог закона биле надлежне за утврђивање ратне добити, уступиће:

а) окружном јавном тужиоцу све податке и предмете по којима до дана ступања на снагу овог закона не буде донесена првостепена одлука, ради настављања поступка пред надлежним окружним судом;

б) комисијама из ст. 1. члана 13. овог закона све предмете по којима до дана ступања на снагу овог закона буду донесене првостепене одлуке и против којих буду изјављене жалбе, ради доношења одлука по тим жалбама;

в) повереницима за финансије среских односно градских и реонских народних одбора, надлежним према ст. 2. члана 16. овог закона, све предмете по којима је донесена правоснажна одлука, ради тражења наплате.

Члан 5.

1) Ако окружни јавни тужилац, на основу података примљених по члану 4. тачки а) или иначе, стекне уверење за неко лице да је ратни добитник, он ће то лице позвати писменим позивом да у року од осам дана поднесе пријаву о својој ратној добити.

2) За правна лица пријаву подноси њихов заступник, а за масе и лица под старатељством старалац.

3) Ако је ратни добитник умро а његова имовина је пренета на наследнике или поклонопримце и примаоце мираза, пријаве подносе наследници, односно поклонопримци, односно примаоци мираза сваки за део имовине ратне добити коју је наследио или добио на поклон, односно примио у мираз.

Члан 6.

Сви државни органи, установе и лица дужни су да јавним тужиоцима на њихов захтев пруже све податке којима располажу о пословању појединих ратних добитника.

Члан 7.

Окружни јавни тужилац поднеће надлежном окружном суду предлог за утврђивање ратне добити да сваког ратног добитника на основу пријава и прикупљених података.

Члан 8.

1) Висину ратне добити суд утврђује по својој слободној оцени након спроведене јавне расправе, узимајући у обзир пријаву, све прикупљене податке и предлог јавног тужиоца.

2) На јавну расправу има се позвати ратни добитник, односно лице које га заступа, и јавни тужилац који је поднео предлог о утврђивању ратне добити. Они имају право да на расправи траже разјашњења, стављају и образлажу предлоге, подносе доказе као и да изјаве жалбу против судске одлуке.

Члан 9.

Утврђена ратна добит одузима се ратном добитнику у целом износу у корист Фонда за обнову земље и помоћ пострадалим крајевима.

Члан 10.

1) Ратни добитник који није поднео пријаву о ратној добити у року одређеном општим јавним позивом, издатим на основу Закона о одузимању ратне добити стечене за време непријатељске окупације од 24. маја 1945. године, поред утврђеног износа ратне добити платиће на име казне у корист фонда из претходног члана 15% од утврђене ратне добити, а 30% ако пријаву није поднео ни у року одређеном посебним писменим позивом.

2) Ове казне може бити ослобођено само оно лице које докаже да га је нека неотклоњива сметња спречила да поднесе пријаву.

Члан 11.

Одлуку о утврђеној ратној добити и о казни суд ће уручити ратном добитнику, односно лицу које га заступа, и јавном тужиоцу, а уједно ће је у изводу објавити на видном месту у судској згради.

Члан 12.

1) Против одлуке окружног суда о висини утврђене ратне добити и о казни ратни добитник и јавни тужилац могу се жалити врховном суду народне републике односно врховном суду аутономне покрајине чија је одлука правоснажна.

2) Жалба се предаје окружном суду који је донео првостепену одлуку у року од осам дана од дана њеног уручења.

Члан 13.

1) Комисије које су до дана ступања на снагу овог закона била надлежна да одлучује у другом степену донеће у другим степену одлуку о жалбама против

свих првостепених одлука које буду донесене до дана ступања на снагу овог закона. У случају поништења првостепене одлуке, предмет ће уступити надлежном окружном суду ради доношења нове одлуке.

2) Ове комисије правоснажно ће одлучивати и о захтеву окружног јавног тужиоца за заштиту законитости против правоснажних одлука првостепених комисија које су постојале до дана ступања на снагу овог закона, уколико нису по тим предметима одлучивале у другом степену.

3) О захтеву јавног тужиоца за заштиту законитости против одлуке окружне комисије, донесене у другом степену, одлучује комисија аутономне области, односно аутономне покрајине и народне републике; против одлуке комисије аутономне области и аутономне покрајине одлучује комисија народне републике, а против одлуке комисија народне републике одлучује комисија од три члана при Министарству финансија ФНРЈ, коју поставља Министар финансија ФНРЈ.

4) Захтев за заштиту законитости против одлуке окружне комисије, донесене у другом степену, подиже окружни јавни тужилац, а против одлуке комисије аутономне области, аутономне покрајине и народне републике јавни тужилац аутономне области, односно аутономне покрајине и народне републике.

Члан 14.

1) Утврђен износ ратне добити и казну ратни добитник дужан је платити одмах након правоснажности судске одлуке.

2) Уколико ратни добитник докаже да му је услед неликвидности његове имовине немогуће на време и одједном платити утврђен износ ратне добити или казну, може му се дозволити отплата у оброцима али највише за шест месеци од правоснажности одлуке.

3) Одлуку о оброчној отплати доносе заједнички претседник и повереник за финансије окружног народног одбора на чијем се подручју налази орган који је донео првостепену одлуку о утврђењу ратне добити. Против ове одлуке нема места жалби.

4) При наплати ратне добити одбиће се вредности које су ратном добитнику већ одузете и прешле на државу по било каквом основу или су без накнаде повраћене ранијем сопственику на основу Закона о поступању са имовином коју су сопственици морали напустити у току окупације и имовином која им је одузета од стране окупатора и његових помагача од 24. маја 1945. године.

Члан 15.

1) Ако по одредбама претходног члана ратни добитник не исплати установљени износ ратне добити, казну, камату и трошкове, наплату тих новчаних износа извршиће принудним путем надлежни срески суд.

2) Повереник за финансије среског односно градског или реонског народног одбора, надлежан за тражење наплате, одлучиће у смислу упутства Министра финансија ФНРЈ о томе из које ће се имовине ратног добитника извршити ова наплата.

Члан 16.

1) Принудна наплата новчаних износа ратне добити, казне, камате и трошкова врши се на тај начин што се одређена имовина ратног добитника, потребна за подмирење тих износа, преноси на државу.

2) Одлуку о преносу доноси срески суд на чијем се подручју налази имовина ратног добитника која се има пренети на државу. Ова одлука доноси се по тражењу повереника за финансије среског, односно градског или реонског

народног одбора, надлежног према месту комисије односно суда који је у првом степену донео одлуку о ратној добити.

3) Окружни судови као и комисије из члана 13 достављаће све правоснажне одлуке о ратној добити повереницима за финансије среских, односно градских или реонских народних одбора, ради наплате.

Члан 17.

1) Пренос одређене имовине ратног добитника на државу врши се на основу претходног пописа и процене те имовине које обавља комисија одређена од извршног одбора среског односно градског или реонског народног одбора према упутствима Министарства финансија ФНРЈ. Ова комисија састављена је од најмање три лица, од којих су двојица стручни проценци.

2) Ако се наплата ратне добити има извршити из објекта стеченог у рату чију је процену већ извршила комисија за утврђивање ратне добити односно надлежни суд, неће се вршити нова процена, већ ће се пренос на државу такве непокретности извршити према већ извршеној процени.

3) Ако на имовини ратног добитника која се преноси на државу постоје терети, процењена вредност такве имовине умањује се у износу тих терета. Ови терети установиће се у одлуци о преносу, а по претходној њиховој процени ако врста терета то изискује.

Члан 18.

На основу правоснажне одлуке, донесене према члану 16. овог закона, срески судови дужни су извршити укњижбу преноса на државу права својине или других права ратног добитника на непокретности. Средства обезбеђења на имовину ратног добитника имају се, на тражење повереника за финансије среског, односно градског или реонског народног одбора надлежног за наплату, дозволити и пре доношења одлуке о утврђењу ратне добити.

Члан 19.

1) Против одлуке о преносу имовине ратног добитника на државу има места жалби окружном суду у року од осам дана од саопштења одлуке. Жалба се предаје среском суду који је донео одлуку о преносу. У жалби се могу истицати и приговори против пописа и процене.

2) Окружни суд који решава о жалби против одлуке о преносу има донети своју одлуку у року од осам дана по пријему жалбе. Његова одлука је правоснажна.

Члан 20.

Имовином пренетом на државу, уколико се она састоји из индустријских или занатских предузећа и трговачких радњи на велико, управљају до даље одлуке надлежна привредна министарства, а осталом имовином надлежни срески односно градски и реонски извршни одбори, који је могу уновчити по упутствима Министра финансија ФНРЈ, а у корист Фонда за обнову земље и помоћ пострадалим крајевима.

Члан 21.

Члановима комисије из члана 13. и члана 17. овог закона припада накнада за изгубљену надницу и стварно учињене трошкове, што се исплаћује на терет прихода од ратне добити.

Члан 22.

Правни послови који су закључили ратни добитници у намери да осујете прописе овога закона ништавни су.

Члан 23.

Право државе на одузимање ратне добити, на изрицање новчане казне из чл. 10. овог закона и на извршење одлука донетих по овом закону не застарева.

Члан 24.

Овлашћује се Министар финансија ФНРЈ да издаје упутства за примену овог закона.

Члан 25.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије".

У. бр. 324
24. јуна 1946. године
Београд

**Президијум Народне скупштине
Федеративне Народне Републике Југославије**

Секретар,
Миле Перуничкић, с.р.

Претседник,
др **Иван Рибар**, с.р.